

var et Indgreb i den personlige Frihed, og at man derved udøvede Tvang; men jeg vil spørge, om det ikke ogsaa kan være at udøve en Tvang, eller rettere sagt, om det maasse ikke for Mange kan være forargeligt at lade Offringen i Kirkerne vedblive? Lad os tage et Exempel. Der er i en Menighed en lille Skole, som af visse Grunde finder det rigtig at offere til Præsten, medens det store Flertal finder, at det er forargeligt. Det er det ogsaa efter min fulde Dverbevisning, og det er idetmindste min Opfattelse, at det store Flertal af den danske Befolkning finder, at der ikke i Kirken bør finde en saadan Pengefralder Sted. Nu er Spørgsmaalet dette: Er det ikke Tvang, naar et lille Mindretal skal forstyrre Andagten for et maasse stort Flertal ved en saadan Pengefralder? Det maa vistnok siges, at det er Tvang imod Flertallet. Man kan ogsaa vende Sagen om og sige, at Flertallet vil offere, medens Mindretallet ikke vil, men da er det Tvang imod Mindretallet. Det er saaledes Tvang saavel paa den ene som paa den anden Side, og det er min Dverbevisning, at det vil være forargeligt for Mange, at der er en saadan Tvang. Det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds bemærkede, at Præsten ikke var forpligtet til at holde Sigtaale, hvad der vistnok er ganske rigtig, og at det altsaa var et Indgreb i den personlige Frihed ikke at tillade Præsten at holde Sigtaale og at faae Penge derfor, thi det var vel Meningen dermed. Dertil vil jeg sige, at jeg har bedre Tanker om vore Præster; jeg har den Tanke, at de ville tale, selv om de ikke faae Penge derfor; jeg har den Tro — det er mit fulde Alvor — at en Præst, naar jeg henvender mig til ham om at holde en Sigtaale, vil gjøre det, selv om han ikke faar Penge derfor. Jeg har den Tro, at det er Præsternes Mening, at det er deres Gjerning at udsaa den gode Sæd, og det kunde da vel ogsaa gjerne komme til at gjælde ved at holde Sigtaale, idet der virkedes vækkende, beaadende, styrkende og trøstende, hvorledes det nu kunde falde sig. Jeg har den Tro, at vore Præster ville gjøre dette, selv om der ikke gives dem den mindste Udfigt til at faae Noget derfor. Jeg kan derfor ikke følge hverken det ærede Medlem

fra Sølland (Chr. Pedersen) eller det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (Termanzen), ligesaa lidt som jeg kan se, at der overhovedet i Grunden er fremført noget Væsentligt imod Forslaget. Det ærede sidstnævnte Medlem betonede, at det var uheldigt, at medens Noget i det ene Sogn i en Række af Aar skulde vedblive at være lobbefalet, skulde det Modsatte være Tilfældet i det andet Sogn; men dertil skal jeg bemærke, at det Samme ogsaa vil blive Tilfældet efter hans eget Forslag, idet derefter, hvad der hidtil har været lobbefalet i eet Sogn, skal vedblive at være det, imedens det ophører i et andet. Det forekommer mig altsaa, at der virkelig ikke er nogen Forskjel, ialtfald er det kun en Gradsforskjæl, thi at det, der er lobbefalet i det ene Sogn, ikke er det i det andet, vedbliver efter begge Forslag, og denne Indvending kan jeg altsaa ikke skjøne har Videre paa sig. Det er ogsaa min fulde Dverbevisning, at det først vil blive aldeles klart, hvad det egentlig er, vi ville ved denne Præstelønningslov, naar det bliver nævnt, at der ikke for disse Ting skal kunne ydes Betaling; det forekommer mig, at først da vil den fulde Kjærlighed imellem Præst og Menighed, som der er blevet talt saa meget om, og som Ingen ønsker mere end jeg, vise sig, da vil Ordet finde det rette Hjertelag; jeg tror netop, at vort Forslag vil føre dertil. Naar Forholdet stilles saaledes, at det, som jeg tillod mig at udtrykke mig ved sidste Behandling, bliver personlig frit, vil derved den Mistanke hæves, som nu maasse er tilstede, enten det er med Rette eller med Urette, at det er for Pengenes Skyld, at Præsterne gjøre det ene eller det andet, og det vil vistnok i ingen Henseende være mere ønskeligt, at en saadan Tanke ikke finder Indgang, end netop naar Talen er om Sigtaaler.

S. C. D. Müller: Det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (Vovlsen) havde følt sig, jeg tror han sagde, dybt bevæget ved, at jeg havde brugt det Udtryk, at Sognebaandsløserne maatte komme til at staa i et uheldigt Forhold ved at negtes at maatte give Bederlag til Præsten for at meddele Sakramenterne og holde Sigtaale; thi de